

Panel taċ-Ċittadini Ewropej dwar il-Ħela tal-Ikel

Rakkomandazzjonijiet finali

**Sommarju tar-rakkomandazzjonijiet u
tar-riżultati tal-votazzjoni**

Nru	Titlu	FAVUR	KONTRA	ASTENSJONI	TOTAL
1	Aktar ma l-konsumatur ikun qrib il-bidwi, aktar ikun kument: Inqas ħela, aktar sostenibbiltà	120	15	5	140
2	Togħmiet lokali: L-appoġġ pubbliku u privat għall-biedja lokali biex titnaqqas il-ħela tal-ikel	119	9	12	140
3	Qassam, taħlix!	93	31	16	140
4	Il-kondiviżjoni tad- <i>data</i> u l-aħjar prattiki madwar l-Ewropa	97	27	16	140
5	Il-ġbir tad- <i>data</i> tul il-katina tal-provvista tal-ikel	101	28	11	140
6	Il-vuċijiet taċ-ċittadini huma importanti: Il-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-politika Ewropea dwar l-ikel	91	37	12	140
7	Maqtugħ frisk: Il-valur tal-ikel staġunali	103	26	11	140
8	Network tal-iskambju tal-ikel fl-UE kollha	84	41	14	139
9	Xiri ppjanat u ridistribuzzjoni	85	38	16	139
10	Ir-ristoranti jappoġġaw il-kuncett "gawdi mingħajr ma' taħli"	113	17	9	139
11	Il-ħela kollha għandha piż	73	48	18	139
12	Sistema ta' rapportar obligatorju għat-trasparenza abbinata ma' penali u premijijiet	68	56	15	139
13	Leġiżlazzjoni għall-UE kollha dwar il-qerda tal-prodotti tal-ikel mhux mibjugħa - approċċ ta' apprendiment bejn il-pari fl-Istati Membri kollha	109	20	10	139
14	It-trasparenza dwar il-ħela tal-ikel għall-viżibbiltà u l-azzjoni	102	22	15	139
15	L-innovazzjoni fl-imballaġġ u l-użu tal-imballaġġ meta jkun meħtieġ	116	18	5	139
16	It-twessigh tad-definizzjoni tal-ħela tal-ikel sabiex jiġi salvat l-ikel mhux maħsud	110	19	10	139
17	L-inkoraggiment tal-adulti biex jieħdu azzjoni dwar il-ħela tal-ikel bħala prijorità	113	20	6	139
18	Is-sensibilizzazzjoni dwar in-nutrizzjoni u l-ikel sostenibbli fl-iskejjel primarji u sekondarji	123	9	7	139
19	Il-promozzjoni u l-appoġġ ta' applikazzjonijiet u pjattaformi għall-kondiviżjoni tal-ikel li jlaqqgħu lill-konsumaturi ma' xulxin	97	25	17	139
20	Taħlix l-ikel, iffiranka l-flus: Kampanja Ewropea kontra l-ħela tal-ikel f'kooperazzjoni mal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut imqasma fuq erba' tmiem-il ġimgħat fis-sena	98	31	10	139
21	"Inwaqqfu l-ħela tal-ikel": Ġimgħa ta' sensibilizzazzjoni dwar il-ħela tal-ikel fl-iskejjel	116	16	7	139
22	Il-konsumaturi jingħataw l-ġħodod biex isiru indipendenti u konxji dwar l-impatt tagħhom fuq il-ħela tal-ikel u biex jifhmu kif jipproċessaw, jippreżervaw u jużaw mill-ġdid prodott qabel u wara li d-data tal-prodott Tiskadi (id-data "uza sa" hija data ta' sikurezza li meta tinqabeż, prodott ma għandux jiġi kkunsmat; "l-aħjar qabel" tindika d-data sa meta prodott iżomm il-kwalità ottimali tiegħu)	108	26	5	139

23	L-implimentazzjoni ta' prattiki standardizzati fil-livell tal-bejgħ bl-imnut meta jiġu promossi prodotti għall-konsumaturi qrib id-data ta' skadenza.	109	18	12	139
----	---	-----	----	----	-----

Blokk tematika I - Kooperazzjoni fil-katina tal-valur tal-ikel: Mill-għalqa sal-platt

RAKKOMANDEZZJONI 1

Aktar ma l-konsumatur ikun qrib il-bidwi, aktar ikun kuntent: Inqas ħela, aktar sostenibbiltà

Nirakkomandaw li l-UE tkompli l-ħidma tagħha b'politiki u b'inizjattivi biex tappoġġa lill-produtturi fuq skala żgħira fil-kummerċ tagħhom mal-bejgiegħa bl-imnut u mas-supermarkets. Bejgiegħa bl-imnut/proċessuri kbar għandhom vantaġġ ċar fis-saħħa f'din ir-relazzjoni, u spiss imexxu l-kummerċ favur tagħhom, li xi drabi jirrizulta fil-ħela tal-ikel.

Tliet aspetti jeħtieġu attenzjoni speċifika:

- 1) L-UE u l-Istati Membri tagħha għandhom iheggu lill-bejgiegħa bl-imnut u lis-supermarkets biex dejjem jixtru mingħand l-eqreb produttur possibbli. Barra minn hekk, huma għandhom jinvestigaw u jżviluppaw incentivi li jimmotivaw lill-bejgiegħa bl-imnut biex isegwu dawn ir-rakkomandazzjonijiet.
- 2) L-UE jeħtieġ li timmonitorja u ssegwi l-projbizzjoni ta' kancellazzjonijiet tal-aħħar minuta mill-2019 u tkun lesta li tintervjeni jekk ma tiġix segwita.
- 3) L-UE jeħtieġ li tkompli taħdem ma' politiki dwar ikel ikrah/b'forma ħażina u jeħtieġ li tinvestiga aktar il-konsegwenzi fir-rigward tal-ħela tal-ikel meta prodotti bħal dawn jiġu rifjutati.

Raġuni/gustifikazzjoni

L-appoġġ lill-produtturi fuq skala żgħira u l-bejgħ tagħhom fil-qrib għandu potenzjal għoli li jnaqqas il-ħela tal-ikel b'diversi modi, kemm tul il-katina tal-valur kif ukoll fl-unitajiet domestiċi:

- Meta t-trasport tal-ikel ikun fit-tul u s-supermarkets jippruvaw ikunu kosteffiċjenti billi jżidu l-volumi, x'aktarx li jkun hemm ħela tal-ikel.
- Il-produtturi lokali jistgħu jadattaw ruħhom aktar u jirrispondu aktar malajr għall-bidliet fid-domanda, u dan jista' jnaqqas il-ħela.
- L-ikel minn produtturi fil-qrib spiss ikun ta' kwalità ogħla u jservi aktar, li jista' jirrizulta f'inqas skart fl-unitajiet domestiċi.
- L-ikel li bħalissa jintrema minħabba l-forma ħażina tiegħu jista' jiġi evitat.
- Il-ħela tal-ikel minħabba kancellazzjonijiet tal-aħħar minuta tista' tiġi evitata jekk ikun hemm fis-seħħ regolamenti u oqfsa aktar komprensivi li jappoġġaw lill-produtturi ż-żgħar.

Noti addizzjonali

Influwenza pożittiva fuq is-sigurtà tal-ikel u s-saħħa.

L-enfasi tal-importanza li din ir-rakkomandazzjoni tiġi kkombinata ma' inizjattivi oħrajn li jiffukaw fuq l-imġiba tal-konsumatur, is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku u l-edukazzjoni biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni bejn il-partijiet ikkonċernati u jittejjeb il-fehim ġenerali dwar il-ħela tal-ikel u r-relazzjoni tagħha mal-produzzjoni lokali tal-ikel.

Sfidi:

- Kompromess mal-prinċipju tal-UE dwar il-kummerċ ħieles u s-suq ħieles, għalhekk jista' jkun hemm oppożizzjoni minn korporazzjonijiet/bejgiegħa bl-imnut kbar u minn gruppi ta' lobbisti.

- Huwa importanti li jiġu kkunsidrat u diskussi x'inhu "lokali" u x'inhi "katina tal-provvista qasira" meta tkun qed issir aktar ħidma fuq din ir-rakkomandazzjoni, għaliex ma hemm l-ebda definizzjoni komuni għal dan fil-livell tal-UE.
- L-istagunali tal-prodotti u d-domanda tal-konsumaturi jistgħu jikkontestaw provvista potenzjalment limitata minħabba l-enfasi fuq l-ikel minn katina tal-ikel qasira.

RAKKOMANDAZZJONI 2

Togħmiet lokali: L-appoġġ pubbliku u privat għall-biedja lokali biex titnaqqas il-ħela tal-ikel

Nirakkomandaw lill-awtoritajiet lokali u reġjonali biex jappoġġaw lill-bdiewa lokali b'soluzzjonijiet u b'inizjattivi prattiċi mmirati biex titnaqqas il-ħela tal-ikel. L-għan huwa li l-partijiet ikkonċernati jiġu m'hegga jikkooperaw aktar mill-qrib biex imexxu dawn l-inizjattivi u b'hekk joħolqu sistema alimentari sostenibbli li tkun ta' benefiċċju kemm għall-bdiewa kif ukoll għall-konsumaturi.

L-inizjattivi ssuġġeriti li l-awtoritajiet lokali jistgħu jibdwew huma diversi:

- 1) Eżenzjonijiet mit-taxxa u sussidji għall-bdiewa fuq skala żgħira.
- 2) Appoġġ lill-bdiewa lokali biex isibu swieq godda fejn jistgħu jiġu protetti minn relazzjonijiet inġusti ta' poter mal-bejjiegħa bl-imnut, pereżempju billi jiġu allokati spazji pubbliċi għall-bejgħ.
- 3) Inkoraġġiment ta' proċessi u inizjattivi inkluzivi mal-partijiet ikkonċernati tal-katina tal-valur għall-ħidma relatata mal-ħela tal-ikel, pereżempju billi jiġi promoss l-użu ta' "apps tal-ħela tal-ikel" f'belt.
- 4) Appoġġ lill-assoċjazzjonijiet u lil atturi oħrajn li qed jappoġġaw lill-bdiewa lokali fi kwistjonijiet ta' ħela tal-ikel, bħall-banek tal-ikel.

Raġuni/gustifikazzjoni

L-appoġġ lill-produtturi fuq skala żgħira u l-bejgħ tagħhom fil-qrib għandu potenzjal għoli li jnaqqas il-ħela tal-ikel b'diversi modi, kemm tul il-katina tal-valur kif ukoll fl-unitajiet domestiċi:

- Meta t-trasport tal-ikel ikun twil u s-supermarkets jippruvaw ikunu kosteffiċjenti billi jzidu l-volumi, x'aktarx li jkun hemm ħela tal-ikel.
- Il-produtturi lokali jistgħu jirrispondu aktar malajr għall-bidliet fid-domanda, u jadattaw ruħhom aktar għall-bidliet, u dan jista' jnaqqas il-ħela.
- L-ikel mill-produtturi lokali spiss ikun ta' kwalità ogħla u jservi aktar, li jfisser li t-tqassir tal-katina tal-valur inaqqas il-ħela kemm fil-livell tat-trasport kif ukoll f'dak tal-unità domestika.

Noti addizzjonali

- L-enfasi tal-importanza li din ir-rakkomandazzjoni tiġi kkombinata ma' inizjattivi oħrajn li jiffukaw fuq l-imġiba tal-konsumatur, is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku u l-edukazzjoni biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni bejn il-partijiet ikkonċernati u jittejjeb il-fehim ġenerali dwar il-ħela tal-ikel u r-relazzjoni tagħha mal-produtturi lokali tal-ikel.

Sfidi ewlenin

- Ambitu kbir u kumplessità tar-rakkomandazzjoni. Biex jiġu analizzati u implimentati ħafna mill-inizjattivi ssuġġeriti se jieħu ż-żmien, u dan jirrikjedu sistemi ta' monitoraġġ solidi.
- Kompromess mal-prinċipju tal-UE dwar il-kummerċ ħieles u s-suq ħieles li jista' jikkontesta l-inizjattiva u l-aċċettazzjoni tagħha minn partijiet ikkonċernati differenti.

RAKKOMANDAZZJONI 3

Qassam, taħlix!

Nirrakkomandaw li l-banek tal-ikel, u r-ridistributori b'mod ġenerali, għandhom jiġu appoġġati finanzjarjament f'livell bażiku mill-gvernijiet permezz ta' skema strutturali komuni fl-Ewropa kollha, minflok ma jaħdmu primarjament b'donazzjonijiet privati (iżda mhux iffinanzjati 100 %, biex l-iskema ma tiġix ittrasformata f'negozju). Nirrakkomandaw ukoll pjattaforma li tgħaqqad id-diversi applikazzjonijiet eżistenti li jgħaqqdu lill-bejjiegħa bl-imnut mal-banek tal-ikel. Il-pjattaforma għandha tkun faċli għall-utent, effiċjenti, u ġestita ċentralment. Nirrakkomandaw ukoll li l-ikel li jiġi ridistribwit (mogħti jew mibjugħ bi prezz aktar baxx) mill-bejjiegħa bl-imnut lill-banek tal-ikel jingħata f'hin tajjeb u f'kundizzjoni tajba, preferibbilment bejn 3 u 5 ijiem qabel ma jeħżien (aktar milli l-linja gwida kurrenti ta' 48 siegħa). L-inċentiv biex dan isir jista' jkun tnaqqis fit-taxxa għall-bejjiegħa bl-imnut, li tonqos aktar ma tkun qrib ir-ridistribuzzjoni għad-data ta' skadenza tal-prodotti. Dawn iridu jagħtu ammont minimu ta' ikel biex ikunu eliġibbli għal dan it-tnaqqis.

Raġuni/ġustifikazzjoni

Peress li l-ħela tal-ikel ma tistax tiġi evitata kompletament fis-sistema kurrenti, tal-anqas għandna naħdmu biex insalvaw l-ikel li jinħela. F'dan il-kuntest, għandna nużaw l-għodod kollha diġà disponibbli (banek tal-ikel, applikazzjonijiet, assoċjazzjonijiet rilevanti, inizjattivi, eċċ.)

Noti addizzjonali

L-isfida hija kif tissaħħaħ il-kapaċità tal-banek tal-ikel mingħajr ma dawn jinbidlu f'industrija tan-negozju (għalix aħna rridu minflok li nimmanigġaw il-ħela tal-ikel upstream).

RAKKOMANDAZZJONI 4

Il-kondiviżjoni tad-*data* u l-aħjar prattiki fl-Ewropa kollha

Nirrakkomandaw li l-gvernijiet f'kull pajjiż jikkondividu fuq il-pjattaforma tal-Kummissjoni Ewropea għall-ħela tal-ikel (Pjattaforma tal-UE dwar it-Telf u l-ħela tal-ikel), id-*data* u l-aħjar prattiki tagħhom dwar azzjonijiet li jimmiraw il-passi kollha tal-katina tal-ħela tal-ikel, mill-produtturi sal-konsumaturi. Din l-informazzjoni mbagħad tiġi ġestita u analizzata minn kumitat speċjali ta' riċerkaturi tal-UE li jaħdem biex jippromwovi l-prattiki tajbin u jagħmilhom faċilment aċċessibbli. Id-*data* dwar il-prattiki tajbin għandha tiġi kkategorizzata skont it-tipi ta' produzzjoni u t-tipi ta' konsum. Barra minn hekk, irridu nippromwovu network ta' bliet/reġjuni li jaċċessaw id-*data* u jużaw il-prattiki li jaħdmu l-aħjar għalihom, abbażi ta' xejriet simili ta' konsum u ta' produzzjoni. In-network huwa stabbilit biex dawn il-lokalitajiet jitgħallmu minn xulxin abbażi ta' dawn is-similaritajiet. Il-kunċett ta' "bliet tewmin" jista' jiġi applikat għal dan il-għan: bliet bi kwistjonijiet simili dwar il-ħela tal-ikel jaħdmu flimkien biex isolvuhom.

Raġuni/ġustifikazzjoni

L-aħjar prattiki jistgħu jiġu kondiviżi b'mod aktar effiċjenti u konsistenti. Barra minn hekk, dan juża kemm il-Pjattaforma tal-UE dwar it-Telf u l-ħela tal-ikel, il-Eurocities u l-kunċett ta' "bliet tewmin". Irridu nagħtu s-setgħa lill-kollaborazzjoni tal-bliet u r-reġjuni madwar l-Ewropa.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 5

Il-ġbir tad-*data* tul il-katina tal-provvista tal-ikel

Nirrakkomandaw li d-*data* dwar kif, fejn, min, għaliex, u meta ssejtn il-ħela tal-ikel tul il-katina tal-provvista tal-ikel tingabar minn korp tal-UE jew minn aġenziji jew minn istituzzjonijiet ta' riċerka oħrajn. Dan jista' jkun permezz ta':

- 1) Imġiba individwali tal-konsumatur permezz tal-kejl bl-applikazzjoni.
- 2) Ġbir ta' *data* wiċċ imb wiċċ, permezz tal-istħarriġ tal-Ewrobarometru.
- 3) Stharriġ mibgħut lill-iskejjel u lil organizzazzjonijiet edukattivi oħrajn. Jista' jkun qabel/wara intervent fl-iskejjel immirat lejn il-ħela tal-ikel.
- 4) Użu ta' ċittadini tal-panel taċ-ċittadini bħala koorti rappreżentattivi għal finijiet ta' riċerka.
- 5) Studju tal-ikel dwar l-imġiba tal-konsumatur jista' jkun studju ta' intervent. Ispirazzjoni mill-panels tal-iskennjar tal-konsumaturi ta' BE/NE.
- 6) Użu ta' miżuri vvalidati xjentifikament mill-universitajiet.
- 7) Studji ta' osservazzjoni – li jistudjaw speċifikament l-ammonti attwali ta' ħela billi jintużaw il-proċessi eżistenti tal-immaniġġar tal-ħela tal-ibliet u tal-municipalitajiet.
- 8) Ġbir u tqabbil ta' fatturi mill-interazzjonijiet bejn is-supermarkets u l-bdiewa.
- 9) Standardizzazzjoni tal-formoli għar-rapportar tal-ħela.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex jekk inkunu nafu fejn, meta, u għaliex qed naħlu l-ikel, nistgħu nniedu kampanji ta' sensibilizzazzjoni aktar immirati, u nipprovdu għarfien dettaljat dwar fejn jista' jkollna l-akbar impatt fuq it-tnaqqis tal-ħela tal-ikel. Il-grupp tagħna jemmen li permezz tal-ġbir ta' *data* aktar akkurata dwar fejn jinħela eżattament l-ikel fil-katina alimentari, imbagħad inkunu nistgħu nindirizzaw is-soluzzjonijiet tagħna għall-ħela tal-ikel b'mod aktar effettiv. Il-metodoloġija komuni kurrenti għall-ġbir tad-*data* tal-UE dwar il-ħela tal-ikel (kif definita mid-Deċiżjoni Delegata tal-Kummissjoni (UE) 2019/1597) tiffoka fuq il-kejl tal-ammont ta' ħela, filwaqt li l-għan tal-proposta tagħna huwa li tingabar *data* aktar dettaljata dwar il-min, il-meta u l-fejn tal-ħela tal-ikel. Dawn il-proġetti/inizjattivi addizzjonali għall-ġbir tad-*data* jistgħu jintużaw biex jissupplimentaw id-*data* kwantitattiva miġbura fir-rapportar annwali l-ġdid mill-Istati Membri. Dawn jipprovdu *data* aktar speċifika dwar il-“xiex, kif, min, meta u fejn” tal-ħela tal-ikel.

Noti addizzjonali

Noti dwar id-*data* li rridu li tingabar: Għandna niġbru *data* dwar il-“xiex, kif, min, meta u fejn” tal-ħela tal-ikel. **Xiex/Meta:** X'ikel qed naħlu u f'liema ċirkostanzi? X'inhuma jarmu n-nies eżattament - kemm fadal grammi fuq il-platt? **Data** dwar kemm nixtru vs. kemm narmu. **Kif:** Kif jinħela - jintrema? Issajjar tard wisq/ħzien/skada? Xtrajna wisq? Jistgħu jiġu kkunsidrati wkoll differenzi kulturali. **Min:** Min jaħli l-ikel fil-katina tal-provvista - id-distributuri, il-konsumaturi, eċċ? Fil-livell tal-konsumatur, hemm analiżi ta' liema konsumaturi qed jaħlu l-aktar ikel - dan jista' jkun marbut mal-età jew mal-pajjiż? (Nota: in-nies se jkunu jridu jipprovdu din id-*data*?).

Relatata mal-punt 5): L-isem tal-kumpanija li qed nieħdu ispirazzjoni minnha hi Growth for Knowledge/GFK.

Il-grupp jemmen li r-rispett tal-privatezza u tad-*data* personali taċ-ċittadini Ewropej huwa importanti ħafna. Kwalunkwe studju mwettaq abbażi tar-rakkomandazzjoni tagħna għandu jirrispetta dan.

RAKKOMANDEZZJONI 6

Il-vuċijiet taċ-ċittadini huma importanti: Il-partecipazzjoni taċ-ċittadini fil-politika Ewropea dwar l-ikel

Filwaqt li nibnu fuq il-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa u l-Panel kurrenti taċ-ċittadini tal-UE dwar il-Ħela tal-Ikel, aħna nirrakkomandaw l-istabbiliment ta' fora tal-involvement taċ-ċittadini lokali u nazzjonali. Dawn il-fora jingħataw il-kompitu li jsegu, jimmonitorjaw u joffru pariri dwar l-istrategiji nazzjonali għall-implimentazzjoni tad-direttivi tal-UE dwar it-tnaqqis tal-ħela tal-ikel mill-perspettiva taċ-ċittadini. Nirrakkomandaw ukoll li l-Pjattaforma tal-UE dwar il-Ħela tal-Ikel għandha tinkludi r-rappreżentanza u l-involvement taċ-ċittadini li jikkoordinaw l-iskambji bejn il-fora ta' involvement. Kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak tal-UE, il-fora għandhom joffru pjattaforma għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni u għall-apprendiment reciproku bejn iċ-ċittadini/il-konsumaturi, il-partijiet ikkonċernati, u dawk li jfasslu l-politika.

Raġuni/gustifikazzjoni

Qed noffru din ir-rakkomandazzjoni minħabba li huwa importanti li tingħata vuċi liċ-ċittadini, li jiġi żgurat proċess ġust u trasparenti, u li iċ-ċittadini u dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet jithallew jikkoordinaw u jitgħallmu minn xulxin. Iċ-ċittadini huma l-esperti ta' ħajjithom stess, u l-perspettivi tagħhom iridu jiġu kkunsidrati fil-livell lokali, nazzjonali u tal-UE.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 7

Maqtugħ frisk: Il-valur tal-ikel staġunali

Nirrakkomandaw bidla fid-drawwiet tal-konsumatur billi ninfurmaw lill-konsumaturi dwar il-valur tal-ikel staġunali. Dan għandu jsir permezz ta' sinjali ċari fi ħwienet li jippermettu lill-konsumaturi jidentifikaw b'mod ċar il-prodotti staġunali. L-informazzjoni dwar l-istaġunalità għandha tiġi kkomunikata wkoll lil udjenza wiesgħa permezz ta' kampanji ta' informazzjoni pubblika. L-għoti ta' informazzjoni lill-konsumaturi permezz ta' sinjali fuq l-ixkafef u ta' kampanji jista' jagħti inċentiv lill-produtturi biex ikabbru l-prodotti staġunali. Nirrakkomandaw ukoll il-produzzjoni ta' *data* aħjar dwar l-aktar metodi effettivi għall-inċentivar tal-produzzjoni tal-prodotti staġunali u li tkun limitata l-importazzjoni ta' ikel mhux staġunali ta' kwalità baxxa.

Raġuni/gustifikazzjoni

Qed nipproponu din ir-rakkomandazzjoni billi l-ikel mhux staġunali spiss jiġi importat u/jew ikun ta' kwalità aghar mill-ikel staġunali. Il-prodotti ta' kwalità ogħla jistgħu jhallu impatt fuq l-imgħiba tal-konsumatur, peress li għandna t-tendenza li nivvalutaw aktar l-ikel ta' kwalità ogħla, u b'hekk naħlu inqas.

Noti addizzjonali

Blokka tematika II - Inizjattivi fin-negozju tal-ikel

RAKKOMANDEZZJONI 8

Network tal-iskambju tal-ikel fl-UE kollha

Nirakkomandaw li d-distributori ewlenin jiġu konnessi direttament permezz ta' registru fuq sit web fil-livell tal-UE li jippermetti l-iskambju ta' ikel żejjed jew li se jiskadi dalwaqt. Il-paġna web tipprevjeni l-ħela tal-ikel billi tippermetti komunikazzjoni bejn il-livelli (ara hawn taħt) u l-unità settorjali li jmiss fil-katina tal-provvista. In-negozji jistgħu jirreġistraw u joffru jew jixtru ikel żejjed bi prezz aktar baxx. Ikun hemm tliet livelli:

1. L-ewwel livell jikkonsisti minn produttori, bdiewa u distributori.
2. It-tieni livell jinkorpora s-supermarkets, il-banek tal-ikel u l-kçejjien komunitarji.
3. It-tielet livell jinkludi l-konsumaturi u l-unitajiet domestiċi.

Raġuni/gustifikazzjoni

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 9

Xiri ppjanat u ridistribuzzjoni

Nirakkomandaw l-iżvilupp ta' qafas legali biex tiġi armonizzata l-leġiżlazzjoni tal-Istati Membri dwar il-prattiki għall-katina tal-provvista kollha fir-rigward tar-ridistribuzzjoni ta' ikel żejjed u li se jiskadi dalwaqt, filwaqt li jitqiesu r-regolamenti dwar is-sikurezza u t-tbassir tad-*data*. Ix-xiri għandu jiġi aġġustat għal dak li se jinbiegħ. Is-supermarkets u l-fornituri jistgħu jiġu inċentivati b'benefiċċji (pereżempju, permezz ta' tnaqqis fit-taxxa) għall-bejgħ bi prezz aktar baxx jew għall-għoti bħala donazzjoni.

Raġuni/gustifikazzjoni

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 10

Ir-ristoranti jappoġġaw il-kunċett “gawdi mingħajr ma’ taħli”

Nirakkomandaw lill-istituzzjonijiet Ewropej il-pjan li ġej biex titnaqqas il-ħela tal-ikel fir-ristoranti. Ladarba jiġu ssodisfati ċerti kriterji ta’ kwalità (bħal dawk deskritti hawn taħt u xi oħrajn), it-tipi kollha ta’ ristoranti għandhom jithallew juru logo (li jkun armonizzat madwar l-UE). Il-logo jirreklama l-possibbiltà li jittieħed id-dar l-ikel li jifdal u l-wejters għandhom jipprovdu ppakkjar għall-ikel biex dan jittieħed id-dar. Dawk ir-ristoranti li jimplimentaw il-pjan tal-logo jiktbu fuq il-menus tagħhom test addizzjonali li jiddikjara “tista’ tiegħu d-dar l-ikel li jifdallek”. Jekk ikun għad fadal ikel imsajjar lest, dan għandu jiġi offrut lill-impjegati. Jekk ikun hemm fdalijiet ta’ ikel mhux proċessat mill-kċina, dawn għandhom jiġu offruti lill-Banek tal-Ikel/lil istituzzjonijiet oħrajn tal-karità.

Jekk l-ikel ma jkunx tajjeb għall-ikel, dan għandu jintuża għall-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbli. Sabiex ir-ristoranti jiġu mhegġa jissodisfaw dawn il-kriterji ta’ kwalità (jew kriterji ta’ kwalità oħrajn), għandu jingħata appoġġ finanzjarju lir-ristoranti biex iwettqu dan il-pjan. Eżenzjoni mit-taxxa tista’ sservi bħala inċentiv finanzjarju u tista’ tingħata għajjn addizzjonali. Peress li l-fdalijiet mill-kċejjen jistgħu jintiżnu jew jitkejlu, dawn jistgħu jiġu mmonitorjati u kkunsidrati għat-tnaqqis tat-taxxa.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirakkomandaw dan għaliex inaqqas il-ħela tal-ikel ġejja mir-ristoranti u jnaqqas b’mod sinifikanti l-effett ta’ mistħija li jista’ jkun hemm meta jintalbu biex jittieħdu l-fdalijiet id-dar. Jekk ir-ristoranti jaġixxu bħala mudelli, l-unitajiet domestiċi privati se jiġu mhegġa wkoll inaqqsu il-ħela tal-ikel.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 11

Il-ħela kollha għandha piż

Nirakkomandaw li l-organizzazzjonijiet inkarigati mill-ġestjoni tal-iskart ikunu obbligati jiżnu jew ikejlu l-iskart organiku. Fuq medda qasira ta’ żmien, il-pjan għandu jiffoka fuq l-istituzzjonijiet pubbliċi (eż. l-iskejjel u l-isptarijiet), il-vicinati jew id-distretti sħaħ, u fit-tul, għandu jinkludi wkoll unitajiet domestiċi privati. Ir-rappreżentanti ta’ dawn l-istituzzjonijiet/distretti u, fi stadju aktar tard, l-unitajiet domestiċi privati għandhom jirċievu regolarment rapporti u tqabbil ma’ perjodi preċedenti u tqabbil ma’ entitajiet oħrajn. Dan iwassal għal aktar sensibilizzazzjoni u huwa inċentiv biex titnaqqas il-ħela tal-ikel. Dan ma għandux għalfejn jitkejjel bl-istess mod fil-pajjiżi kollha, huwa biżżejjed jekk ikun komparabbli f’pajjiż rispettiv.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirakkomandaw dan għaliex dan iżid is-sensibilizzazzjoni fost il-konsumaturi. Dan iservi wkoll bħala inċentiv biex tittejjeb u titnaqqas il-ħela tal-ikel. Ir-riżultati tar-rakkomandazzjoni jistgħu jitkejlu fuq medda qasira u twila ta’ żmien, u jipprovdu xi motivazzjoni biex titnaqqas il-ħela tal-ikel.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 12

Sistema ta' rapportar obbligatorju għat-trasparenza abbinata ma' penali u premjijiet

Nirakkomandaw li tiġi stabbilita sistema ta' rapportar (simili b'mod partikolari għaċ-ċertifikazzjoni tal-ISO) biex jiġu stabbiliti standards speċifiċi fil-katina tal-valur kollha inklużi l-produtturi, il-manifatturi, il-bejjieġha bl-imnut, is-supermarkets, ir-ristoranti, u l-lukandi. Din għandha tiddistingwi bejn intraprizi kbar u żgħar/ta' daqs medju (SMEs) abbażi ta' kategoriji eżistenti biex jiġu kklassifikati d-daqsijiet tal-kumpaniji. Għandu jkun hemm penali jekk l-istandards jinkisru u premjijiet jekk il-kumpaniji jmorru aħjar. Għandu jkun hemm sistema ta' multi relattivi proporzjonali għall-gravità tarreat u d-daqs tal-kumpanija. Il-premjijiet għandhom ikunu bbażati primarjament fuq sistema ta' tikketti, pereżempju, gradi ABC, jew incentivi potenzjalment finanzjarji, speċjalment għall-SMEs. Awdituri indipendenti u esterni jridu jingħataw il-kompitu li jirrapportaw, mhux il-kumpaniji. L-awtoritajiet pubbliċi fil-livell tal-Istat Membru (eż. ministeri jew korpi regolatorji) huma responsabbli biex jiżguraw l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ. Id-*data* għandha tkun aċċessibbli għall-pubbliku u għandha tippermetti apprendiment bejn il-pari. Il-Kummissjoni għandu jkollha funzjoni ta' sorveljanza u koordinazzjoni.

Raġuni/gustifikazzjoni

Huwa importanti għal finijiet ta' trasparenza li d-*data* tat-tikketti tkun disponibbli u aċċessibbli għal persuni li jixtiequ aktar informazzjoni milli tikketta biss.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 13

Leġiżlazzjoni għall-UE kollha dwar il-qerda tal-prodotti tal-ikel mhux mibjugħa - approċċ ta' apprendiment bejn il-pari fl-Istati Membri kollha

Irid jiġi żgurat li l-prodotti tal-ikel jintużaw f'fażijiet differenti qabel ma jintremew. Il-prijorità hija li tiġi evitata l-ħela tal-ikel, iżda jekk mhux possibbli, japplika ċ-ċiklu li ġej: il-konsum mill-bniedem, il-konsum mill-animali, bijofjuwil u kompostjar. L-Istati Membri huma responsabbli għall-fatt li l-infrastruttura meħtieġa tkun fis-seħħ biex tkun tista' tiġi implimentata. L-UE tistabbilixxi għan ġenerali biex titnaqqas il-ħela tal-ikel b'ċertu perċentwal. L-Istati Membri jistabbilixxu standards nazzjonali sabiex l-għan tal-UE jintlaħaq b'mod kollettiv. L-Istati Membri jistgħu jimplimentaw miżuri volontarji jew obbligatorji biex il-kumpaniji jikkonformaw magħhom. It-tnaqqis jeħtieġ li jkun kwantifikabbli. Wara fażi pilota li tiffoka fuq is-supermarkets, u aġġustamenti bbażati fuq l-apprendiment bejn il-pari, l-aħjar prattika għandha tkun linja gwida għall-Istati Membri kollha.

Raġuni/gustifikazzjoni

L-eżempju Franċiż ma jaħdimx, u għalhekk għandna bżonn soluzzjoni aħjar, pereżempju pjattaforma bħal tal-Finlandja, fejn il-kumpaniji jistgħu jtellgħu ikel li kieku kien jintrema. Liġi li tipprojbixxi l-ħela tal-ikel jeħtieġ li tinzamm ġenerali biex jitqiesu l-kulturi diverġenti tal-Istati Membri.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 14

It-trasparenza dwar il-ħela tal-ikel għall-viżibbiltà u l-azzjoni

Nirrakkomandaw li l-partiċipanti kollha fil-katina tal-provvista tal-ikel, minbarra l-unitajiet domestiċi individwali, għandu jkollhom obbligu li jkejlu u jirrapportaw b'mod trasparenti dwar l-indirizzar tal-ħela tal-ikel u l-ġestjoni tagħha. Għandu jkun hemm ukoll aktar enfasi fuq il-ħtieġa għal għażliet godda għall-ġbir tad-*data* kif ukoll l-inklużjoni tat-telf tal-ikel fis-settur agrikolu.

Barra minn hekk, għandhom isegwu incentivi differenzjati għall-promozzjoni ta' ftehimiet volontarji biex jappoġġaw lill-istituzzjonijiet biex jaqdu rwol ta' pijunieri. Barra minn hekk, il-miżuri korrettivi jikkontribwixxu għall-importanza, immirata lejn l-inklużjoni tal-partiċipanti kollha fil-katina tal-provvista tal-ikel (minbarra l-unitajiet domestiċi individwali).

L-UE għandha tagħmel evalwazzjoni tal-aħjar Prattiki tal-Istati Membri differenti dwar l-istrutturi u l-incentivi ta' rapportar eżistenti tagħhom kif ukoll miżuri korrettivi. Dan jgħin biex jiġi stabbilit qafas integrat ieħor għall-UE biex id-*data* ssir aktar komparabbli.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex is-sensibilizzazzjoni dwar il-ħela tal-ikel eżistenti hija l-bażi biex jiġu applikati aktar approċċi, bħal incentivi, ftehimiet volontarji innovattivi, u mekkaniżmi korrettivi biex tiġi evitata l-ħela tal-ikel.

Noti addizzjonali

Bħala eżempju ta' incentivi, tista' tintuża teknika ta' tikkettar madwar l-UE kollha biex tibbenefika minn strateġiji ta' kummerċjalizzazzjoni. Eżempju ieħor jista' jkun kumpens finanzjarju xieraq għat-tnaqqis tal-ħela tal-ikel.

RAKKOMANDEZZJONI 15

L-innovazzjoni fl-imballaġġ u l-użu tal-imballaġġ meta jkun meħtieġ

Nirrakkomandaw li jsir aktar investiment fir-riċerka xjentifika dwar modi sostenibbli innovattivi u alternattivi ta' imballaġġ. Dan jgħin biex tiżdied il-ħajja, jittejjeb id-daqs tal-pakkett biex titnaqqas il-ħela tal-ikel, u tiġi żgurata sikurezza tal-ikel aħjar għat-trasport tiegħu. L-UE għandha tappoġġa dan finanzjarjament u politikament permezz ta' programmi xierqa, bħall-finanzjament ta' negozji godda u forzi innovattivi iżgħar. Barra minn hekk, aħna nirrakkomandaw li jiġu appoġġati l-bejjiegħa bl-imnut biex ibigħu l-ikel mingħajr imballaġġ, fejn ikun possibbli, mingħajr ma tiġi compromessa s-sikurezza tal-ikel.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex xorta waħda għadna nibbażaw ħafna fuq l-imballaġġ, b'mod partikolari fir-rigward tat-trasport u s-sikurezza tal-ikel. Għalhekk, aħna nemmnu li l-appoġġ għall-innovazzjonijiet (riċerka/negozji godda) f'imballaġġ li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent jista' jikkontribwixxi għal dan. Minn naħa waħda, l-aġġustament tad-daqsijiet tal-imballaġġ tal-ikel li jithassar inaqqas il-ħela tal-ikel, filwaqt li jittqies ir-riskju ta' zieda fl-iskart mill-imballaġġ (fejn ir-riċerka msemmija hawn fuq, għandu jkollha l-għan li tipprevjeni dan). Min-naħa l-oħra, għandhom jiġu offruti l-porzjonijiet individwali, fejn wiehegħ jista' jgħib il-kontenitur tiegħu stess (ukoll biex titnaqqas il-ħela tal-ikel, kif ukoll l-iskart ta' tipi oħrajn). Jekk niżviluppaw struttura ta' imballaġġ li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent u l-infrastruttura tiegħu tiġi adattata, fl-aħħar mill-aħħar, tista' tinkiseb l-aċċettazzjoni tal-konsumatur.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 16

It-twessigh tad-definizzjoni tal-ħela tal-ikel sabiex jiġi salvat l-ikel mhux maħsud

Nirrakkomandaw li l-ikel mhux maħsud għandu jiġi integrat fid-definizzjoni Ewropea tal-ħela tal-ikel. Aħna rridu wkoll li l-bdiewa jkollhom il-possibbiltà li jikkummerċjalizzaw prodotti li mhumiex perfetti iżda li għadhom tajbin għall-ikel. Sabiex jiġi evitat it-telf tal-ikel, il-bdiewa għandu jkollhom sinjali li jħabbru li l-ikel mhux maħsud jista' jinħasad minn unitajiet domestiċi privati u minn NGOs.

Din l-idea trid tiġi kkomunikata lil żewġ gruppi:

- liċ-ċittadini permezz tal-kampanja li hija żviluppata fir-rakkomandazzjoni 20
- lill-bdiewa permezz tal-ministeri tal-Istati Membri għall-agrikoltura. Dawn tal-aħħar għandhom jimplimentaw din ir-rakkomandazzjoni f'koordinazzjoni mal-muniċipalitajiet lokali u mal-unions tal-produtturi.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex mhuwiex raġonevoli li jintrema ikel li hu tajjeb biex jittiekel. Il-ħsad dirett jgħin biex jiġi rikonoxxut ix-xogħol li l-bdiewa jagħmlu u jiġi apprezzat l-ikel li jipproduċu.

Noti addizzjonali

Sfida hija li ma rridux li nagħtu t-tort lill-bdiewa.

RAKKOMANDEZZJONI 17

L-inkoraġġiment tal-adulti biex jieħdu azzjoni dwar il-ħela tal-ikel bħala prijorità

Nirrakkomandaw li kull Stat Membru għandu jimplementa programm għall-adulti biex tinħoloq sensibilizzazzjoni u għarfien dwar il-kost tal-ħela tal-ikel u l-benefiċċji tal-prevenzjoni tagħha fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali.

Dan għandu jkun ibbażat fuq l-aħjar *data* disponibbli (rakkomandazzjoni 5) biex tiġi enfasizzata l-urġenza tal-problema. Dan għandu jinkludi apps (rakkomandazzjoni 18), kampanji (rakkomandazzjoni 4 u 20), aktar edukazzjoni u taħriġ għal persuni li jaħdmu fl-industrija tal-ikel, programmi ta' taħriġ intern għall-professionisti kif ukoll dokumentarji u programmi tat-televiżjoni dwar is-suġġett. Xi possibbiltajiet jistgħu jkunu reklami qosra li juru l-benefiċċju tal-użu mill-ġdid tal-ikel, il-promozzjoni tal-ħadd bħala l-jum tal-ikel li jkun fadal, u l-ħolqien ta' programmi ta' logħob b'kompetizzjonijiet tat-tisjir għall-adulti żgħażaġħ biex ikunu involuti x-xandara.

Huwa importanti li n-nies jiġu informati, permezz ta' messagġi sempliċi jew nudges, dwar il-benefiċċji ekonomiċi u ambjentali tan-nuqqas ta' ħela tal-ikel.

Kontributor ewlieni għat-tixrid tal-informazzjoni jista' jkun il-media, speċjalment l-istazzjonijiet tar-radju u t-televiżjoni tas-servizz pubbliku, il-media stampata, il-media soċjali, l-istituzzjonijiet pubbliċi, il-mużewijiet, u bejjiegħa bl-imnut. L-istituzzjonijiet eżistenti tal-UE jistgħu jiżviluppaw riżorsi biex jappoġġaw lill-Istati Membri (pereżempju, id-Dar tal-Istorja Ewropea).

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex rakkomandazzjonijiet oħrajn jindirizzaw l-edukazzjoni tat-tfal, iżda neħtieġu wkoll azzjonijiet li għandhom effett immedjat fuq terminu qasir fuq il-ġenerazzjoni kurrenti li tixtri u ssajjar.

Noti addizzjonali

Benefiċċju huwa li nudges kontra l-ħela tal-ikel użati fis-supermarkets se jibbilanċjaw il-kummerċjalizzazzjoni li tipperswadi lin-nies jixtru wisq.

RAKKOMANDEZZJONI 18

Is-sensibilizzazzjoni dwar in-nutrizzjoni u l-ikel sostenibbli fl-iskejjel primarji u sekondarji

Nirrakkomandaw l-inklużjoni tas-sugġetti ta' ikel u nutrizzjoni sostenibbli fil-kurrikuli tal-iskejjel primarji u sekondarji, jew permezz tal-ħolqien ta' korsijiet indipendenti obligatorji godda, peress li diġà jeżistu f'xi pajjiżi, u/jew l-inklużjoni tagħhom f'sugġetti obligatorji eżistenti. Din irrakkomandazzjoni għandha l-għan li żżid l-għarfien tal-istudenti dwar il-ħela tal-ikel permezz ta' diskussjonijiet dwar il-valuri soċjoekonomiċi, il-produzzjoni u l-konsum sostenibbli, l-imġiba tax-xiri, l-ekonomija tal-unitajiet domestiċi, u esperjenzi prattiċi li jqarrbu l-iskejjel u l-farms. Biex din irrakkomandazzjoni ssir realtà, hemm żewġ prekondizzjonijiet li nistennew li l-UE tadotta. L-ewwel nett, neħtieġu kampanja ta' sensibilizzazzjoni bejn diversi partijiet ikkonċernati biex jinħoloq u jżied ir-ritmu fir-rigward tas-sugġett (rakkomandazzjoni 20). It-tieni, jeħtieġ li nappoġġaw lill-għalliema permezz ta' taħriġ, u skambji u materjali pedagogiċi, filwaqt li nikkapitalizzaw fuq in-networks eżistenti u l-aħjar prattiki ppruvati. Filwaqt li nirrikonoxxu li dawn il-bidliet jistgħu jieħdu ż-żmien biex jiġu implimentati, huwa importanti li diġà jiġu organizzati jiem jew ġimgħat ta' azzjoni dwar is-sugġett tal-ħela tal-ikel fl-iskejjel, bil-mobilizzazzjoni ta' atturi differenti tas-soċjetà (rakkomandazzjoni 21).

Raġuni/ġustifikazzjoni

Il-ħela tal-ikel hija s-sintomu ta' kwistjonijiet sistemici usa' li huma relatati ma' kif niproduċu, nixtru u nikkunsmaw l-ikel illum fl-Ewropa, u għalhekk, kwalunkwe azzjoni pedagogika jeħtieġ li tmur lil hinn mill-ħela tal-ikel, iżda tqis il-valuri u l-futuri mixtieqa għall-produzzjoni u l-konsum fl-Ewropa. L-edukazzjoni tibqa' kompetenza nazzjonali u kull Stat Membru għandu kurrikuli differenti. Nirrikonoxxu dawn id-differenzi, filwaqt li nheggu lill-UE tippromwovi azzjonijiet ambizzjużi, b'sugġetti tal-iskejjel godda u/jew eżistenti bħall-ġeografija jew l-ekonomija.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 19

Il-promozzjoni u l-appoġġ ta' applikazzjonijiet u pjattaformi għall-kondiviżjoni tal-ikel li jlaqqgħu lill-konsumaturi ma' xulxin

Nirrakkomandaw li l-UE tippromwovi u tappoġġa applikazzjonijiet u pjattaformi eżistenti, bħal Olio jew FoodSharing.de. L-għodod li għandhom jiġu promossi jridu jissodisfaw xi kriterji bażiċi u jiġu vvalutati kif xieraq: il-faċilità tal-użu, ir-rikkezza tal-baži tad-*data*, l-indipendenza, l-adattabilità għall-kuntesti lokali, u l-impatt reali fuq it-trażzin tal-ħela tal-ikel. L-awtoritajiet tal-UE, dawk nazzjonali u reġjonali jeħtieġ li jkunu proattivi fil-promozzjoni tagħhom tal-għodod u l-appoġġ eżistenti l-aktar promettenti, b'mod partikolari, iżda mhux biss finanzjarjament, l-iżvilupp u ż-żamma tagħhom permezz tal-programmi differenti tagħhom ta' riċerka, ta' azzjoni u ta' finanzjament. Il-finanzjament pubbliku għandu jinkoraġġixxi informazzjoni kwalitattiva u newtrali, mingħajr reklamar.

Raġuni/ġustifikazzjoni

Hemm ħafna applikazzjonijiet li jgħaqqdu atturi differenti, minn negozji għal konsumaturi, jew konsumaturi ma' konsumaturi. Xi wħud minn dawn l-għodod setgħu kienu ta' suċċess biex jgħaqqdu lill-konsumaturi ma' xulxin, u b'hekk jgħinuhom jiffrankaw l-ikel. Madankollu, jidher li għandhom kopertura ġeografika limitata jew mhumiex magħrufa biżżejjed mill-Ewropej. Aħna nemmnu li huwa importanti li l-UE u l-Istati Membri jappoġġaw b'mod attiv l-innovazzjonijiet teknoloġiċi b'impatt għoli, u jhallu l-bieb miftuħ biex joħorgu ideat u innovazzjonijiet godda u jsiru sostenibbli fit-tul.

Noti addizzjonali

RAKKOMANDEZZJONI 20

Taħlix l-ikel, iffranka l-flus: Kampanja Ewropea kontra l-ħela tal-ikel f'kooperazzjoni mal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut imqassma fuq erba' tmiem-il ġimgħat fis-sena

Nirakkomandaw li l-UE tikkoordina kampanja biex tiġi implimentata fl-Istati Membri, li tiffoka fuq il-ħwienet li jbigħu l-ikel (bejjiegħa tal-ikel bl-imnut, supermarkets, hypermarkets, ħwienet iżgħar). Din il-kampanja ssir fuq erba' tmiem-il ġimgħat kull sena, u tiffoka fuq is-sugġett "taħlix l-ikel, iffranka l-flus". Ikun f'idejn l-Istati Membri differenti li jiddeciedu liema tmiem-il ġimgħat għandhom jintgħażlu. L-għażla tad-data għandha tkun ibbażata fuq l-objettiv li tinħoloq sensibilizzazzjoni dwar id-drawwiet tax-xiri tal-ikel (pereżempju madwar ċelebrazzjonijiet nazzjonali jew kulturali) u l-istaġunalità (pereżempju madwar iż-żmien tal-ħsad). Il-kampanja tkun inizjattiva mill-Unjoni Ewropea, li tiżviluppa disinn viżwali uniformi (l-istess logo, kodiċi tal-kulur, eċċ.) għall-Istati Membri kollha. Imbagħad, il-kampanja tiġi implimentata fil-livell nazzjonali u tiġi adattata abbażi tal-ispeċifità ta' kull pajjiż, il-kalendarju annwali tagħhom, id-drawwiet tal-ikel, eċċ.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirakkomandaw dan għaliex huwa importanti li tinħoloq sensibilizzazzjoni fost iċ-ċittadini dwar il-ħela tal-ikel. Hemm biss il-Jum Internazzjonali ta' Sensibilizzazzjoni dwar it-Telf tal-Ikel u t-Tnaqqis tal-ħela, li ma huwiex magħruf fost iċ-ċittadini u jintilef fost l-ammont kbir ta' jiem internazzjonali oħrajn. L-avveniment il-ġdid jiġi estiż għal erba' tmiem-il ġimgħat fis-sena. Dan jiżviluppa l-viżibbiltà tal-kwistjoni fost iċ-ċittadini Ewropej, u l-forma ta' tmiem-il ġimgħat ripetuti matul is-sena tkun aktar utli minn jum wieħed. Dan ikun ukoll mod kif l-avveniment Ewropew jiġi ddifferenzjat minn jiem internazzjonali standard.

Noti addizzjonali

- Benefiċċju wieħed tar-rakkomandazzjoni tagħna huwa li din tqajjem sensibilizzazzjoni fost iċ-ċittadini Ewropej dwar ix-xiri, il-konsum u l-istaġunalità tal-ikel bħala modi biex tiġi evitata l-ħela tal-ikel. Kampanja organizzata madwar erba' tmiem-il ġimgħat fis-sena ggħib magħha r-regolarità fil-messaġġi mgħoddija liċ-ċittadini. Benefiċċju ieħor ikun l-inkoraġġiment tal-kooperazzjoni mal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut bħala parti minn din il-kampanja u l-inkluzjoni tal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut fil-ġlieda kontra l-ħela tal-ikel.
- Fost l-isfidi, hemm il-kwistjoni ta' kif għandhom jiġu involuti l-bejjiegħa bl-imnut/ħwienet tal-ikel fl-avveniment. Minħabba li l-objettivi tal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut huma li jbigħu kemm jista' jkun, xi wħud jistgħu ma jkunux lesti li jheggu lin-nies jikkonsmaw inqas ikel jew jadottaw drawwiet differenti ta' konsum. Min-naħa l-oħra, l-objettiv ta' kwalunkwe ħanut, inklużi dawk li jbigħu l-ikel, huwa li jiġġenera profitti, għalhekk jistgħu jikkunsidraw l-avveniment bħala strateġija biex tiġi żviluppata immaġni tajba bħala atturi fil-ġlieda kontra l-ħela tal-ikel. Sfida oħra tikkonċerna l-karatteristiċi speċifiċi u l-kalendarju annwali fl-Istati Membri nazzjonali fl-UE: xi pajjiżi ma jiċcelebrawx il-Milied, jew jiċcelebrawh f'dati differenti, u l-vaganzi jistgħu jkunu differenti minn pajjiż għall-ieħor.
- Detalji oħrajn dwar kif tiġi implimentata r-rakkomandazzjoni:
 - * L-użu ta' sorsi diversifikati għall-kampanja kontra l-ħela tal-ikel f'kooperazzjoni mal-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut: media tradizzjonali (televiżjoni, gazzetti), media soċjali, użu ta' influwenzaturi lokali, reklamar. Hu l-opportunità tal-erba' tmiem-il ġimgħat biex ixxerred kampanja qawwija ta' Ħela tal-Ikel Zero.
 - * F'dawn it-tmiem-il ġimgħat, l-UE għandha tikkomunika dwar il-bejjiegħa tal-ikel bl-imnut li diġà organizzaw u żviluppaw inizjattivi kontra l-ħela tal-ikel. L-UE għandha tappoġġa dawn l-inizjattivi diġà eżistenti u tikkomunika dwar prattiki tajbin, filwaqt tikkondividi narrattiva pożittiva. Ma għandniex nenfasizzaw messaġġi xokkanti iżda niffokaw fuq esperjenzi pożittivi.
 - * Organizza attivitaj ta' segwitu u evalwazzjoni tal-erba' tmiem-il ġimgħat biex jittejbu u jilħqu aktar u aktar nies kull sena.

RAKKOMANDAZZJONI 21

“Inwaqqfu l-ħela tal-ikel”: Ġimgħa ta’ sensibilizzazzjoni dwar il-ħela tal-ikel fl-iskejjel

Nirakkomandaw l-organizzazzjoni ta’ ġimgħa tematika fl-iskejjel dwar il-ħela tal-ikel biex tinholoq sensibilizzazzjoni dwar is-sugġett fost it-tfal iżgħar u l-adolexxenti. Il-ġimgħa tadotta forma u kontenut skont l-età tal-istudenti. Fl-iskejjel primarji u għat-tfal iżgħar, il-ġimgħa għandha tiffoka fuq is-sensibilizzazzjoni permezz tal-logħob. Il-Kummissjoni Ewropea toħloq u tqassam sett ta’ għodod għall-iskejjel u għall-għalliema fil-lingwi kollha tal-UE dwar kif tinholoq sensibilizzazzjoni dwar il-ħela tal-ikel fl-iskejjel u kif jiġu diskussi u organizzati attivitajiet dwar dan is-sugġett fir-rigward tas-sugġetti tat-tagħlim tagħhom stess. Is-sett ta’ għodod ikun jinkludi linji gwida b’attivitajiet proposti biex l-għalliema ma jitgħabbewx iżzejjed u għandhom ikunu faċilment aċċessibbli online. Studenti iżgħar jiġu ppremjati billi jirċievu ċertifikat (bil-logo tal-UE). L-Istati nazzjonali jimplimentaw il-ġimgħa skont il-funzjonament tas-sistemi edukattivi rispettivi tagħhom u tal-kalendarji akkademici tagħhom. L-iskejjel ikunu liberi li jiddeċiedu dwar liema attivitajiet iridu jorganizzaw matul il-ġimgħa, bl-għajjnuna tas-sett ta’ għodod magħmul disponibbli għall-għalliema.

Raġuni/gustifikazzjoni

It-tfal għandhom jitgħallmu kif għandu jiġi vvalutat l-ikel, kif jiġi prodott l-ikel, u kemm jieħu żmien biex jiġi prodott l-ikel. Huwa importanti li tinkiseb din is-sensibilizzazzjoni kmieni. Dan it-tip ta’ avveniment jista’ jilħaq ukoll lill-ġenituri permezz tat-tfal u tal-adolexxenti, minħabba li l-istudenti jgħidu lill-ġenituri tagħhom dwar l-esperjenzi tagħhom fl-iskola meta jaslu d-dar.

Noti addizzjonali

- Benefiċċju huwa li t-tfal għandhom jitgħallmu kif għandhom jivvalutaw l-ikel, kif jiġi prodott l-ikel, u kemm jieħu żmien biex jiġi prodott l-ikel. Huwa importanti li tibda minn kmieni bis-sensibilizzazzjoni. Benefiċċju ieħor huwa li dan it-tip ta’ avveniment jippermetti li jintlaħqu l-ġenituri permezz tat-tfal u tal-adolexxenti, minħabba li l-istudenti jgħidu lill-ġenituri tagħhom dwar l-esperjenzi tagħhom fl-iskola meta jaslu d-dar.
- Waħda mill-isfidi hija li l-għalliema ma jitgħabbewx iżzejjed biex joħorgu bl-attivitajiet u bl-ideat kollha waħedhom. Għal din ir-raġuni, qafas jew linji gwida b’attivitajiet proposti huma importanti ħafna biex ikun possibbli għall-istudenti kollha fl-iskejjel kollha jibbenefikaw minn din l-inizjattiva.

RAKKOMANDEZZJONI 22

Il-konsumaturi jingħataw l-għodod biex isiru indipendenti u konxji dwar l-impatt tagħhom fuq il-ħela tal-ikel u biex jifhmu kif jipproċessaw, jippreżervaw u jużaw mill-ġdid prodott qabel u wara l-iskadenza.

(id-data “uża sa” hija data ta’ sikurezza li warajha prodott ma għandux jiġi kkunsmat; “l-aħjar qabel” tindika d-data sa meta prodott iżomm il-kwalità ottimali tiegħu)

Nirrakkomandaw l-użu ta’ għodod ta’ informazzjoni biex il-konsumaturi jiġu mgħarrfa u mgħammra (mill-ġdid) fil-kapaċità tagħhom li jiġġudikaw jekk prodott huwiex verament skadut. Il-konsumaturi jsiru konxji mill-użu tal-prodotti tal-ikel tagħhom, aħna favur l-identifikazzjoni aħjar tat-tikkettar tad-data tal-aħjar qabel: l-istess post għal kull prodott u daqs akbar tat-tipa. Barra minn hekk, irridu nwaħħlu kodiċi QR direttament fuq it-tikketta tal-prodott (il-possibbiltà li jintuża wkoll il-barcode). X’inhu l-iskop ta’ dan? It-trażmissjoni ta’ informazzjoni dwar l-aħjar modi biex jiġi ppreżervat, biex wieħed jinduna (mit-togħma u mir-riħa) jekk dan ikunx għadu tajjeb għall-ikel, u t-trażmissjoni ta’ pariri dwar it-tisjir biex il-prodott jiġi ttrasformat (eżempji ta’ riċetti adattati). Il-produtturi, għalina, jinsabu fl-aħjar pożizzjoni biex jifformalizzaw l-informazzjoni disponibbli permezz tal-kodiċi QR. Fir-rigward ta’ prodotti mhux tikkettati bħall-frott u l-ħxejjex, il-kodiċi QR għandu jitqiegħed fejn jinbiegħu l-prodotti biex jiġi evitat imballaġġ mhux meħtieġ. Biex dan is-sors ta’ informazzjoni jkun aċċessibbli għal kulhadd, aħna mhux qed niddependu essenzjalment fuq it-teknoloġija digitali. Nixtiequ wkoll li l-għodod ta’ komunikazzjoni stampati (gwidi fis-supermarkets, pereżempju) jkunu disponibbli.

Raġuni/gustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex, għalina, hija sfida biex il-konsumaturi jsiru responsabbli fil-ġestjoni tal-ikel tagħhom. It-tlestija tal-informazzjoni disponibbli dwar prodott hija mod kif il-konsumaturi jifhmu l-kwistjonijiet dwar id-data ta’ skadenza. Din hija wkoll opportunità biex jingħelbu l-“kuncetti żbaljati” jew il-“biża’ li wieħed jimrad” wara d-data ta’ skadenza. Tabilhaqq, nafu li l-produtturi huma kawti bid-data tal-aħjar li jintuża qabel biex jiproteġu lilhom infushom. Fir-realtà, il-prodott jista’ jiġi kkunsmat wara. Ma għandniex dubju dwar l-importanza li tiġi indikata data sa meta għandu jintuża. Tabilhaqq, jibqa’ indikatur ewlieni tal-freskezza.

Noti addizzjonali

Benefiċċju huwa li niffokaw fuq it-tikkettar biex ninfurmaw lill-konsumaturi bl-aħjar mod possibbli dwar il-vantaġġi għal buthom kif ukoll għall-ambjent. Il-frazi tagħna tiġbor fil-qosor l-idea tagħna perfettament: “ixtri b’mod raġonevoli u kul bi prezz irħas”. Biex noħolqu sensibilizzazzjoni u nipromwovu dan is-sors ġdid ta’ informazzjoni lill-konsumaturi, qed nipproponu li nużaw kampanja kbira ta’ komunikazzjoni biex nispijegaw l-oġġettiv ta’ din l-għodda ġdida.

RAKKOMANDEZZJONI 23

L-implimentazzjoni ta' prattiki standardizzati fil-livell tal-bejgħ bl-imnut meta jiġu promossi lill-konsumaturi qrib id-data ta' skadenza.

Nirrakkomandaw li x-xiri ta' prodotti qrib id-data ta' skadenza tagħhom jiġi vvalutat mill-ġdid billi n-negozji jintalbu jadottaw strategija għall-ġestjoni u l-valutazzjoni ta' dawn il-prodotti għall-konsumaturi. Fil-fatt, hija kwistjoni li tittejjeb il-perċezzjoni mill-unitajiet domestiċi ta' dawn il-prodotti sabiex dawn ma jkunux maħsuba biss għal parti waħda mill-popolazzjoni. Din l-istrategija hija maqsuma f'diversi partijiet:

- parti mill-implimentazzjoni regolatorja fil-livell Ewropew billi tinħoloq taqsima ddedikata għal dawn il-prodotti li tagħmilhom faċilment aċċessibbli u identifikabbli mad-dhul fil-ħanut biex jiġu promossi prattiki ta' konsum aħjar mill-utenti kollha, irrISPETTIVAMENT MID-DHUL
- l-iżvilupp ta' politika ta' komunikazzjoni li tenfasizza "sens komuni" u l-attraenza tal-prodotti kif ukoll l-approċċ ta' xiri responsabbli (l-aspetti promozzjonali ta' konsum eċċessiv ma għandhomx ikunu fuq il-linja ta' komunikazzjoni ta' quddiem)
- l-inkoraġġiment lill-bejgiegħa bl-imnut biex jadattaw il-politika tagħhom li jqiegħdu prodotti ġodda qrib id-data ta' skadenza tagħhom fuq l-ixkafef fil-ħinijiet l-aktar intensivi (adattata għall-prattiki tal-konsumaturi f'pajjiżi Ewropej differenti).

Raġuni/ġustifikazzjoni

Nirrakkomandaw dan għaliex isaħħaħ politika eżistenti f'ħafna ħwienet u jistandardizza "prattiki tajbin" fuq skala Ewropea. Il-grupp qed jagħti attenzjoni partikolari lill-effett ta' benefiċċju tal-ġeneralizzazzjoni ta' dawn il-miżuri, li jbidel l-immaġni tal-prodotti bi prezz baxx (mhux disponibbli biss għall-unitajiet domestiċi iżda għall-popolazzjoni kollha).

Noti addizzjonali

Din ir-rakkomandazzjoni hija mod kif jiġi promoss l-involvement tal-kumpaniji fi prattiki sostenibbli. Tabilhaqq, tista' tibni l-lealtà tal-konsumaturi. Madankollu, hemm xi sfidi biex din ir-rakkomandazzjoni titqiegħed fil-prattika:

- Fuq in-naħa tal-unità domestika: li persuna tkun aktar flessibbli u tadatta l-menù ta' kull ġimgħa bil-prodotti disponibbli
- Min-naħa tal-professjonisti: li l-persunal jitharreg u tiġi introdotta din il-politika ġdida fil-prattika
- Min-naħa tal-popolazzjoni ġenerali: li jingħelbu l-kunċetti żbaljati u li jinbidlu l-perċezzjonijiet tar-riċevituri ta' dawn il-prodotti, ċertament bi prezz baxx, iżda li l-ewwel tiġi indirizzata l-merkanzija mhux mibjugħa.